

Statens vegvesen

OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET

Postboks 8148 Dep

0033 OSLO

Behandlende enhet:
Økonomi –og
virksomhetsstyring

Saksbehandler/telefon:
Gyda Grendstad / 95272428

Vår referanse:
22/68691–5

Deres referanse:

Vår dato:
19.08.2022

Høringssvar fra Staten vegvesen til NOU 2022:3 På trygg grunn – bedre håndtering av kvikkleirerisiko

Olje- og energidepartementet ber i brev av 06.04.2022 om høringsuttalelse til NOU 2022–3 På trygg grunn.

Statens vegvesen ved Vegdirektoratet har vært representert i Gjerdrumutvalget.

Statens vegvesen (SVV) har, siden 2013, arbeidet mer enn før med kvikkleireproblematikk både i planlegging, bygging og drift av veg. SVV har egne ansatte med geoteknisk kompetanse. SVV har prioritert å få oversikt over kritiske grunnforhold med ukjent stabilitet, samt tiltak for å sikre at vegene ikke rammes av kvikkleireskred. Etter februar 2020 er rapporten «Håndtering av kritiske grunnforhold», utarbeidet. Den ble utgitt desember 2021, og gir et faglig grunnlag for hvordan SVV vil jobbe videre på en proaktiv og systematisk måte.

SVV mener at NOU-rapporten er grundig, peker på mange forbedringspunkter. De aller fleste støttes av SVV.

Nedenfor følger en oversikt over SVVs bemerkninger/kommentarer til rapporten. Høringssvaret legger vekt på å kommentere tema og tiltak som vil berøre veggrunn.

Kap.3 Risikobilde og mål for håndtering av kvikkleirerisiko

Uforutsett langvarig vegbrudd/–stenging er alltid utfordrende, spesielt ved lengre omkjøringsruter. De samfunnsmessige kostnadene er vanskelig å beregne for transporter som ikke foretas pga. skredhendelser. Det er bla av hensyn til dette, viktig å øke innsatsen for å unngå skredhendelser på og ved veg.

Postadresse
Statens vegvesen
506M744441M744783M744787M744791Mfirmapost@vegvesen.no
Postadresse
Postnummer

Telefon: 02030

Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Brynsengfare 6A
0667 OSLO

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Landsdekkende regnskap

9815 Vadsø
Telefon: 78 94 15 50

Kap. 4. Samfunnsøkonomiske vurderinger

Manglende trygghetsfølelse er kjent problemstilling for skredutsatte veger, og det er viktig at temaet økt trygghetsfølelse belyses grundigere.

Kap. 6. Kartlegging av kvikkleirerisiko

SVV støtter forslaget om utvikling av kvikkleirekart med større presisjon. Vi mener at dette vil forenkle farevurderinger utført i alle ledd. SVV har det siste året jobbet mye med faregradsklassifisering av SVVs kvikkleireområder (beskrevet i kapittel 9.2.3.1), slik at disse kan meldes inn som faresoner der det er aktuelt. Dette er et pågående arbeid som i tillegg til å bidra til økt kunnskap om kvikkleireområdene også bidrar inn i en mulig prosess mot en ny generasjon farekart.

SVV støtter forslaget om å lovfeste innmeldingsplikt for grunnundersøkelser. Informasjon fra grunnundersøkelser og naturfareutredninger bør være allment tilgjengelig. Manglende avleveringsplikt for grunnundersøkelser oppleves i dag som en svakhet i systemet når det kommer til håndtering av risiko for kvikkleireskred.

Utvalget anbefaler at både offentlige og private aktører deler sine data fra kartlegging av terreng og utforming av inngrep. Dette er noe også SVV ser på som viktig, da topografiske terrengdata i økende grad har og vil ha betydning for kvikkleirekartlegging. Dette gjelder både dagens metoder og nye kartleggingsmetoder som vil kunne bidra til en mer effektiv og presis farevurdering.

Kap. 8. Arealplanlegging og byggesaksbehandling

For å unngå farlige terrenginngrep støtter SVV at bygging uten prosjektering i områder med kvikkleire må unngås, og at det må være klare og presise regler i byggeforskriften. Vi støtter også at det ikke tillates endring av opprinnelig terrengnivå over 1 meter, og at det må ses på det totale volumet på tiltaket dvs. maks. mengde på volum av masser også. Eksempel er Skjeggstadskredet i 2015 hvor det ble lagt på en uomsøkt fylling med gjennomsnittlig fyllingshøyde på 1,5m. Det må komme helt klart frem hva som er søknadspliktig og det må kommuniseres godt.

SVV støtter, slik utvalget foreslår, å samle krav til sikkerhet i ett dokument. SVV samarbeider allerede med NVE og BaneNOR, samt er med i arbeidet med å utarbeide Nasjonalt tillegg til eurokode 7 for Standard Norge.

SVV støtter en samordning av begreper og klassifiseringer. Det er viktig at det benyttes likt språk og like begreper på tvers. Vi er også enig i at det bør være mulig å forenkle og samkjøre regelverk slik at det blir mer tydelig. SVV som regelverksutvikler får en enklere jobb om øvrig regelverk henger bedre sammen.

SVV støtter krav om tidspunkt for prosjekteringskontroll; at denne må gjøres før man begynner å bygge.

SVV støtter forslag om å øke kompetansen til entreprenører som skal arbeide i kvikkleireområder gjennom kurs. Det er veldig viktig at riktig informasjon når helt ut til den som skal sitte i gravemaskina. SVV støtter også viktigheten av at geotekniker er med ut for å beskrive muntlig på byggeplass hva som er viktig å passe på.

SVV støtter krav om dokumentasjon med bilder og koordinater over utførte sikringstiltak. Dette er viktig dokumentasjon for videre vurderinger i området, og det er viktig at dette blir offentlig tilgjengelig. Hvordan sikrer man sikringstiltakene for fremtidig uønsket aktivitet? Eksempler på tiltak SVV har gjort er:

- regulert og kjøpt grunn hvor stabiliserende motfyllinger er etablert for å sikre at ingen gjør tiltak i dem.
- lagt inn planbestemmelser i reguleringsplaner om at eventuelle tiltak i området må dokumenteres. Vi har og lagt inn hensynssoner, jfr tidligere innspill om at både større utbyggere og kommunen bør sørge for at de arealplaner som utarbeides og vedtas i tilstrekkelig grad har med planbestemmelser, hensynssoner etc. Dette gjelder både kommuneplanen arealdel og reguleringsplaner. Det kan utvikles veiledning og standardtekster til hjelp for planmyndigheter og forslagstillere.

SVV støtter utvalgets forslag om en sertifiseringsordning for geoteknikere. Basert på bare utdanning vil man fremdeles kunne erfare at ikke alle behersker kvikkleireproblematikk tilfredsstillende. Det må være mulig å opparbeide seg geoteknikergodkjenning også gjennom relevant fagutøvelse med sertifisert kollegastøtte.

Kap. 9 Infrastruktur

SVV erfarer også at erosjon på grunn av økte nedbørsmengder skaper utfordringer, både i kvikkleireområder og i områder med fare for skred i bratt terreng. Sett i sammenheng med overvannshåndtering vil vedlikehold av vegnettet være forebyggende mot fremtidige skred, og det bør derfor bevilges mer midler til dette. Per i dag har vedlikehold av vegnettet et stort etterslep.

Kap. 10 Tiltak i landbruket

SVV støtter behov for tydeliggjøring /avklaring av ansvar for utbedring av skader og erosjonssikring i landbruks-, natur- og friluftsområder, og økt kunnskap om faretegn. Eventuelle skred rammer av og til oss som "nabo" for eksempel fra skogsbilveger og hogstflater, og vi er vi avhengig av disse aktørenes aktsomhet for å sikre våre vegger.

Kap. 11. Fysiske sikringstiltak

SVV mener det er viktig at det avklares tydelig hvem som har ansvar for naturfare, og det er nødvendig med sikringstiltak. At sikringstiltak blir ivaretatt og vedlikeholdt er også av interesse for SVV som nabo.

Kap. 12. Kunnskap og kompetanse; forskning, utdanning og erfaring

Naturfare og geoteknikk er viktige fagområder for Statens vegvesen, ikke bare ved utbygging av nye veger, men også i drift, vedlikehold og forvaltningen. For å ivareta byggherreansvaret og vegeierskapet, ikke bare for vegen og veggrunnen, men også for geotekniske objekter er det viktig med slik kunnskap.

SVV utvikler og bruker ny teknologi. Satsningen kalt «Teknologi for håndtering av naturfare» vil også kunne innbefatte andre skredtyper enn snøskred, som vil være hovedfokus oppstartsårene. Pågående innovasjonspartnerskapet KlimaGrunn ledet av SVV har som mål å utvikle nye metoder for grunnstabilisering.

SVV gjennomfører i utstrakt omfang grunnundersøkelser. Det er derfor viktig det gjennomføres FoU for å nyttiggjøre disse mest mulig. SVV støtter utvalgets anbefaling om et tematisk forskningsprogram for kvikkleire. Det må vurderes hvor hensiktsmessig det er å foreslå egne forskningsmidler til Naturfareforum opp mot deltakerorganisasjonenes egne FoU-fokusområder og de begrensede ressurser innen geoteknikk.

SVV har store utfordringer med både å rekruttere geoteknikere på masternivå og skaffe tilstrekkelig kapasitet hos konsulenter. Det er derfor viktig med økt kapasitet på geoteknikere på masternivå. SVV støtter også utvalgets anbefaling om styrking av kunnskapen om risikoforholdene rundt kvikkleire i anleggsgagene hos maskinførere. Dette med spesiell tanke på at de fleste kvikkleireskredene er menneskeskapte.

SVV har lang tradisjon for evaluering etter alvorlige hendelser inkludert skredhendelser. Bl.a. er det etablert rutine for deling av dette gjennom læringsark på www.vegvesen.no. SVV støtter forslaget fra utvalget om ikke å nedsette et fast utvalg som skal undersøke de ulike skredhendelsene over et visst omfang, men at det gjøres gjennom et samarbeidsutvalg som NVE får ansvaret for å etablere. Naturfareforum bør være et naturlig kontaktpunkt for deres organisasjonsmedlemmer.

Kap. 13. Kartlegging av landformer og terrengendringer

SVV har satt i gang et pilotprosjekt hvor vi tester og videreutvikler metodikkene beskrevet i kapittel 13.3, 13.4 og 13.5, sammen med NVE og NGU.

Kap. 14. Økonomiske og administrative konsekvenser.

SVV støtter den tilnærmingen som utvalget legger opp til at tiltak gjennomføres når den forventede nytten ved risikoreducerende tiltak er høyere enn kostnadene. Så må det prioriteres iht. til gjeldende budsjetter. SVV støtter omtalte innmeldingsplikt for grunnundersøkelser. Regelmessige skanninger for å følge med på naturlig erosjon vil være ressursbesparende og rette befarings mot kritiske/uavklarte områder. SVV er positiv til metodikk som innebærer GIS-analyser, og vi er som tidligere nevnt allerede i gang med pilotprosjekt på dette.

SVV støtter utvalgets anbefaling om økt støtte til sikring av eksisterende bebyggelse. Dette fordi manglende sikring her har store samfunnsmessige konsekvenser bla. indirekte konsekvenser for tilstøtende samferdselsanlegg.

Statens vegvesen ser at et stort ansvar ligger hos kommunene, og ansvaret foreslås utvidet. Kommunen bør støttes gjennom bla. gode nasjonale oversikter, veiledning og økt kompetanse.

Med hilsen
Økonomi – og virksomhetsstyring

Ove Myrvåg
direktør

Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.

Tekst for godkjenning settes inn ved ekspedering.